

I.GİRİŞ:

Teftiş Kurulu Başkanlığının 05/05/2004 tarih, 607 sayılı görev emirleri ekinde yer alan 05/05/2004 tarih, 604 sayılı Bakan Onayı uyarınca işbu İnceleme Raporu düzenlenmiştir.

II. KONU:

İngiltere'de telif hakları kapsamında, müzik eserlerinin yayın kuruluşlarında ve umumi mahallerde kullanımından kaynaklanan telif ücretlerinin hak sahiplerine dağıtım süreçlerinin ve uygulamalarının ülkemizdeki meslek birlikleri ile karşılaştırılması konularında inceleme ve araştırma yapılmasından ibarettir.

III. İNCELEME-ARAŞTIRMA:

Bakanlık Makamının 05/05/2004 tarih, 604 sayılı Onayı uyarınca; konu bölümünde yer alan hususlarla ilgili olarak gerekli inceleme ve araştırmayı yapmak üzere 15/15/2004 tarihinde İngiltere'nin başkenti Londra'ya hareket edilmiş, anılan onayda yer alan süre zarfında inceleme ve araştırma kapsamında, konuyla ilgili olarak kütüphane ve enstitülerde kaynak taraması yapılmış, ülkedeki telif haklarının doğuşu ve gelişimi ve bugünü incelenmiş, İngiltere'de faaliyet gösteren meslek birliklerinin belli başlılarına gidilmiş, bilgi, belge ve veri temin edilerek, bunların kuruluşları ve işleyişleri hakkında bilgi edinilmiş, ayrıca Londra'da faaliyette bulunan radyo istasyonları, otel, restoran, kafe-bar gibi müzik eseri kullanımının yaygın olduğu ticari işletmelerin yöneticileri ile görüşülmüş ve uygulamanın ne şekilde yapıldığı tespit edilmeye çalışılmıştır. Belirtilen sıralama ve konu başlıkları dikkate alındığında yapılan araştırma ve inceleme aşağıdaki gibidir.

İngiltere'de Telif Haklarının Doğuşu ve Gelişimi;

Telif hakkı kavramı kısaca; fikri mülkiyetin bir şekli olarak tanımlanabilir. Fikri mülkiyetin diğer kategorileri arasında patentler, ticari markalar ve tasarım haklarını saymak mümkündür. Mülkiyet hakkı olarak telif hakkı; satılabilir, tescil edilebilir, devredilebilir veya miras bırakılabilir bir haktır. Telif hakkı aynı zamanda düşünce üretiminin korunmasını sağlayan bir mekanizmadır, bu bağlamda sadece yazınsal edebi eserleri değil, müzik, resim, Leykel^mimari proje, film, ve fotoğraf gibi pek çok yaratıcı diğer çalışmayı da psar. İngiltere'de telif haklarının gelişimi yayıncılık endüstrisinin gelişmesine

paralel bir seyir izlemiştir. Yayıncılık endüstrisinin doğuşu, Cambridge Üniversitesinin yayıncılık için 1534 yılında aldığı Kraliyet imtiyazı ve daha sonra bunu 1586 yılında takip eden Oxford Üniversitesi ile olmuştur. İlk ticari yayınevi ise Longman'dir. İngiltere'de yayıncılık şirketlerinin gerçek anlamda ortaya çıkması ise; ondokuzuncu yüzyılda sanayi devriminin sonucu olarak nüfusun artması, şehirleşme ve yazılı kültürün gelişmesi ile olmuştur.

Yayıncılığın bir endüstri haline gelmesi ile bu alanda yasal bir takım düzenlemeler yapılması ihtiyacı ortaya çıkmıştır. 1662 tarihli Licensing Act of 1662 (Lisans Kanunu) ile bir eseri Kitapçılar Loncasına (Stationers Company) tescil ettiren kimsenin eseri sürekli olarak koruma altına alınmakta ve bu durum da, kitapçı veya yayıncıya bir nevi tekel statüsü sağlamaktaydı.

Yayıncıların, ihtiyaçlarını karşılamayan 1662 tarihli Lisans Kanununun değiştirilmesi için yaptıkları baskı sonucunda, bu Kanun 1694 yılında kaldırılmış ve yerine dünyadaki ilk telif hakları Kanunu olan 1709 tarihli The Statue Of Anne Kanunu çıkarılmıştır. Bu Kanun ile telif hakları kişisel mülkiyetin konusu olarak ortaya konmuş ve yayımlanmış eserlerde, yayım tarihinden itibaren 21, henüz yayımlanmamış eserlerde ise 14 yıllık bir koruma süresi getirilmiştir. Belirtilen koruma sürelerinin sonunda yazar hayatta ise ilave bir 14 yıllık koruma süresi daha sağlanabilmekteydi. Bu Kanunu takip eden 65 yıllık süre içerisinde Kanunun getirdiği hükümler uygulamada ve davalar yoluyla sık sık ihlal edildiğinden, 1774 yılında Kanunun hükümleri Lordlar Kamarasının Donaldson V. Becket davasında aldığı ve yazar hakları konusunda ortak yasa olarak kabul edilen kararla güçlendirilmiştir. Bunu 1775 yılında çıkarılan Telif Hakları Kanunu ve 1814 yılında çıkarılan Telif Hakları Kanunu izlemiştir. 1814 tarihli kanunla koruma süresi 14 yıldan 28 yıla uzatılmış, bu sürenin sonunda yazar halen hayatta ise koruma süresi ömür boyu olarak düzenlenmiştir. Bahsi geçen düzenlemeyi 1842 tarihli telif hakları yasası ve bunu da müteakip 1911 tarihli Kanun izlemiştir. Bu kanuna göre koruma süresi ilk defa yazarın ömrü boyunca ve ölümünden itibaren ise 50 yıl olarak düzenlenmiştir. Telif hakkı devredilebilmesine rağmen bu durumda devir sözleşmesinin yapıldığı tarihten itibaren koruma süresi 25 yıl olarak düzenlenmiştir. Bu sürenin sonunda haklar tekrar eski sahibine dönmekteydi. 1956 tarihli Telif Hakları Yasası yazarın ömrü boyu artı 50 yıl korumayı sağlamış bu hüküm en son düzenleme olan ve 01/08/1989 tarihinde yürürlüğe giren 1988 tarihli Telif Hakları Tasarım ve Patent Kanununda da (Copyright, Design and Patents Act of 1988) aynen yer almıştır.

İngiltere telif hakları mevzuatının Avrupa Birliği mevzuatı ile umlaştırılması çalışmaları sonucunda 01/07/1995 tarihinden itibaren

İngiltere'deki telif haklarına konu eser ve çalışmaların koruma süresi 50 yıldan 70 yıla çıkarılmış ve Avrupa Birliği içindeki bütün ülkeler içinde en uzun koruma süresini uygulayan Almanya ile eşitlenmiştir.

1988 tarihli Telif Hakları Yasası ile Kıta Avrupa'sındaki pek çok ülkenin telif hakları mevzuatında yer alan manevi haklar kavramı da İngiltere'nin telif hakları mevzuatındaki yerini almıştır. Bu Kanununa göre yazarın veya eser sahibinin adının belirtilmesini talep etmesi gerekir. Bu yayımcı ile yapılacak sözleşmede emredici bir hüküm olarak yer alabileceği gibi, kitaba yazılacak bir cümle ile de belirtilebilir. İngiltere yasalarında manevi haklarda telif haklarının koruma süresi boyunca ve aynı şekilde korunurlar.

1996 tarihli WIPO Anlaşmasının 5. maddesinde de ifade edilen manevi haklar ile eser sahibi, parasal haklardan bağımsız olarak ve bu hakların devredilmesinden sonra dahi, eserleriyle ilgili olarak, eser sahibi olarak adının belirtilmesi (Right of Paternity), eserin onur veya saygınlığına zarar verebilecek şekilde değiştirilmemesini ve kişilik haklarını zedeleyebilecek bozulmalar yapılmamasını (Right of Integrity) isteme hakkına sahip olmuşlardır.

Manevi haklar; eser sahibi veya mirasçıları için kişisel haklardır, dolayısıyla parasal haklardan bu yönüyle ayrılırlar. Manevi haklardan feragat, kurallar çerçevesinde mümkündür. Bir eser sahibinin manevi hakları doğrudan lisansı kendisine ait olan eser ile bağlantılıdır. Eser sahibi eğer bu haklarından feragat etmemişse, eseri kullanan, bu hakların korunmasını sağlamak için gerekli önlemleri almayı kabul etmek durumundadır.

İngiltere'de Meslek Birliklerinin Kuruluşu ve İşleyişi:

İngiltere'deki telif haklarının doğuşu ve gelişimi, beraberinde bu alanda eser sahipleri, sanatçı ve icracılar, yayıncılar, yazarlar, yapımcılar gibi bir eseri üreten, onu icra eden, kullanan, umuma arz eden pek çok kişi veya kuruluşu bir araya getiren onların hak ve menfaatlerini koruyan organizasyonlar doğmasına yol açmıştır. Bu organizasyonlar raporumuzun bundan sonraki bölümlerinde mevzuatımızda da yaygın olarak kullanıldığı üzere meslek birlikleri olarak anılacaktır.

İngiltere'de meslek birliklerinin etkinliklerinin düzenlenmesinde dolaylı bir yol seçilmiştir. İngiltere Fikri Haklar Kanununun "Performing Right Tribunal" başlığı altındaki dördüncü bölümünde meslek birliklerinin kurulması yönetimi için ruhsat sistemine ve genel gözetim esaslarına yer verilmiştir. İlan-yasanın 24. maddesinde meslek birlikleri, ruhsat veren kuruluşlar olarak

tanımlanmış ve yasalarda öngörülen yöntemlere tabi oldukları belirtilmiştir. Bu kuralların incelenmesi, sistemin gerek tekelin kötüye kullanılmaması, birliklerin gözetimleri ve gerekse hakemlik ve benzeri konularda Alman sistemine yakın olduğunu ortaya koymaktadır.

Bu bölümde İngiltere'de bulunan pek çok meslek birliği hakkında bilgi vermek yerine, pek çok meslek birliğinin bir araya gelmesi ile oluşan ve bir üst birlik (federasyon) olarak faaliyet gösteren British Copyright Council (BCC), ve meslek birliği olarak faaliyet gösteren Performing Right Society (PRS)'nin yapısı ve işleyişi hakkında bilgi verilmeye ve bu birliklerin üyeleri adına telif ücretlerini nasıl topladığı ve bunları üyeleri olan hak sahiplerine nasıl dağıttığı konularında bilgi sunulmaya çalışılacaktır.

British Copyright Council (Bundan sonra BCC olarak anılacaktır), yalnızca meslek birliklerinin üye olabildiği, doğrudan eser sahiplerinin üyeliğe kabul edilmediği, kar amacı gütmeyen, bir üst meslek birliği veya mevzuatımızdaki biçimiyle federasyon olarak tarif edilebilir. Yayımcılar ve yazarlar arasında telif haklarının korunabilmesi için bir birlik oluşturulması fikri 1960'ların başında, 1956 tarihli Telif Hakları Kanununun güncelleştirilmesi çalışmaları sırasında öne sürülmüş ve BCC'nin bu günkü yapısı ise 1965 tarihinde kabul edilmiştir. BCC 1988 tarihli yasanın çıkmasıyla sonuçlanan telif hakları yasasının değişmesinde aktif rol oynamıştır. Bu tarihten beri BCC yoğunluğunu Avrupa Birliğinden doğan telif hakları düzenlemelerine çevirmiştir. Uluslararası seviyede ise örgüt, WIPO (World Intellectual Property Organization) öncülüğünde gözlem ve diğer sorumluluklarını yerine getirmektedir.

BCC, ticari hak sahipliği veya benzer mali hakları elde bulundurma veya periyodik yayın kitap, müzik yayıncılığı gibi telif hakları yatırımcılığı gibi pek çok alanlarda kurulmuş organizasyonların temsilcisi olmakla birlikte, kişisel olarak eser üreten binlerce besteci, yazar, gazeteci, ressam, fotoğraf sanatçısı, gösteri ve sahne sanatçılarının kendi alanlarında kurdukları dernek veya ticari birliklerin de temsilcisi konumundadır ve bu konumuna paralel olarak;

-Çeşitli alanlarda faaliyet gösteren eser üreticileri veya telif hakkı sahibi ve bu haklardan menfaat sağlayanları bir araya getirmeyi,

-Telif hakları ve bağlı hakları etkileyebilecek yasal, idari ve toplumsal değişiklikler ile teknolojide bu alanda meydana gelen gelişmeleri izlemeyi,

-Telif hakları ve bağlı diğer hakların savunulması ve himaye edilmesi ve bunların dünya çapında kabulü ve anlaşılır olabilmesi için gerekli çabayı göstermeyi,

-Devlet ve diğer yetkili kişi ve kuruluşları ülke içinde ve ülke dışında örgütün benimsediği bazı tavsiye ve kararların yerine getirilmesi konusunda yönlendirmeyi,

-Telif hakları ve bağlı haklarla ilgili olarak her türlü çalışmayı yapmayı amaçlamaktadır.

BCC bu amaçları gerçekleştirmek için; Kamusal araştırmalar yapan kurumlara telif hakları konularında bilgi ve önerilerde bulunmakta, telif hakları konusundaki yayın, bilgi ve diğer enformasyon sayfalarını içeren bir web sitesi programı geliştirmekte, mevzuat değişiklikleri ve diğer sözleşmeler ile telif hakları konusundaki diğer gelişmelerde üyelerini Avrupa Komisyonu, WIPO ve İngiltere yönetimine karşı temsil etmektedir. BCC üyeleri ile BCC tarafından temsil edilmeyen hak sahipleri arasındaki ortak menfaatleri de gözetmekte, eğitici ve öğretici faaliyetler organize etmektedir..

Yine BCC yukarıda belirtilen amaçlarını gerçekleştirmek için ihtiyaç duyduğu kaynağı, BCC tarafından belirlenen ve üyelere yıllık olarak alınan aidatlardan karşılar. Aidatların miktarı üye kuruluşun büyüklüğü ve mali yapısı ile doğrudan ilişkilidir ve birliğin mali yılı 1 Temmuz'dan izleyen yılın 30 Haziran tarihleri arasındaki dönemi kapsamaktadır Birlik hesapları ise üyelere yıllık olarak sunulmaktadır. Birliğin ülke içindeki faaliyetlerinden elde edilen gelirler vergi dışı tutulmuştur

BCC'nin yönetim yapısı incelendiğinde;

Genel Kurul:

Birlik tarafından her yılın Mart, Haziran, Eylül ve Aralık aylarında olmak üzere 4 kez genel kurul toplantısı yapılmaktadır. Toplantılara her üye organizasyon çağırılmakta olup her üyenin organizasyonun bir oyu bulunmaktadır. Kararlar oy çokluğu ile alınmaktadır. Başkan veya Genel Sekreter tarafından önceden belirtilmemişse her üye birlik ancak bir temsilciyle temsil edilebilir.

1

Genel Kurulun görevleri ise:

- Yönetim Kurulunun Seçimi,
- Denetim Kurulunun seçimi,
- Hesapların ibrası, üyelere alınacak aidatların tespiti,
- İhtisas komisyonlarının kurulması ve bunların üyelerinin seçimi,
- Yönetim kurulu ve diğer komisyonlardan gelen raporlar üzerinde değerlendirme yapılması,
- Üyelerin, izlenecek politikalar konusunda ileri sürdükleri fikirlerle ilgili incelemeler yapıp kararlar almak

olarak belirlenmiştir.

BCC'nin her üyesi, her zaman BCC ile ilgili her konuda inceleme ve hesap sorma yetkisine sahiptir. Üyelerden gelen her türlü teklif Genel Sekreterce değerlendirilerek uygun bir komisyona yönlendirilir. Teklifi değerlendirebilecek uygun bir komisyon bulunamazsa, değerlendirme bir sonraki genel kurula bırakılır.

Komisyonlar:

BCC, etkili bir yönetim için gerekli veya uygun bulması durumunda komisyonlar kurup bunlara atamalar yapabilir.

Genel Kurulda bir üyenin öne sürdüğü ve değerlendirilmesini istediği bir konuda, bunu gerçekleştirebilecek bir komisyon bulunamaması halinde Genel Kurul uygun bir komisyon kurulmasına karar verebilir. Genel Kurul onayı olmadan bir komisyon kurulması söz konusu değildir.

Normalde komisyonlardaki üyelik sayısı 15'i geçmez bu sayıya daha önce de belirttiğimiz gibi istedikleri takdirde her komisyonun çalışmalarında hazır bulunabilecek olan BCC başkanı, Genel Sekreter ve Genel Danışman dahil değildir.

Her komisyon kendi başkanını atar ve kendi faaliyetlerini gerçekleştirmek için uygun bulunduğu sıklıkta toplanır. Her komisyon kendi çalışma düzeninden

kendisi sorumludur. Bu çalışma düzeni ile ilgili olarak Genel Sekreterliğe bilgi sunmakla da yükümlüdür.

Komisyon toplantıları ve alınan kararlarla ilgili kayıt ve tutanaklar Genel Sekreterlikte tutulur ve isteyen BCC üyeleri bunları inceleyebilir.

Yönetim Kurulu :

Yönetim Kurulu BCC'nin mevzuata ve bütçeye uygun olarak en iyi şekilde yönetilmesinden sorumludur. Halkla ilişkiler konusunda Birliğin temas noktası gibi hareket ederler. Yönetim Kurulu, Birliğin aktiviteleri konusunda öncelikleri belirleme ve komisyonlar arasında koordinasyonu sağlamadan sorumludurlar. Ayrıca üyelik başvuruları konusunda gerekli incelemeleri yaparlar.

Yönetim Kurulu; Onursal Başkan, iki Başkan Yardımcısı, Genel Müdür, üç Genel Müdür Yardımcısı, Muhasip Üye, Genel Sekreter ve Denetçi'den oluşur

BCC'ye Üyelikle ilgili Hususlar:

Üyelik Başvurusu.

Birliğe üye olmak isteyen kuruluşlar yazılı olarak Genel Sekreterliğe başvururlar. Bu başvurularda; kuruluş tarihi ve amacı, örgütün hangi alanda faaliyette bulunduğu, örgütün üyelik sistemi, ana faaliyet konuları, mali yapısı gibi hususların bulunması zorunludur.

Üyelik Kriterleri:

Daha önceki bölümlerde de belirtildiği gibi birliğe kişisel olarak üyelik söz konusu değildir. BCC'ye üye olmak isteyen meslek birlikleri ve benzer Örgütler ise aşağıdaki kriterleri taşımaları halinde üyeliğe kabul edilebilirler.

Edebi, dramatik, müzik ve görsel sanatlar alanlarında üretim yapan veya -faaliyette bulunan yazar, oyuncu ve şarkıcıların telif hakkı veya bağlı haklarını temsil eden bir kuruluş olmak veya radyo yayıncılığı, program yapımcılığı, film yapımcılığı, ses kayıt yapımcılığı alanlarında faaliyet gösteren kuruluşları temsil 1 bir örgüt olmak,

Yazar veya sahne ve gösteri alanlarında faaliyet gösteren sanatçıların iş ortaklarını temsil eden bir örgüt olmak,

Yazar veya ses ve sahne sanatçılarının haklarını koruyan ajans, menajer, yönetici ve benzer konumlarda çalışan kişi, şirket veya diğer kuruluşları temsil eden bir örgüt olmak,

Ve ayrıca; en az 25 üyeye sahip olmak, ulusal düzeyde faaliyet göstermek, kendi sektörünü temsile yetkili bir yapıya sahip olmak, BCC tarafından belirlenecek yıllık aidatı ödeme yeterliliğine sahip olmak gibi koşulları da sahip olmak durumundadırlar.

Üyelik Başvurularının BCC Tarafından Değerlendirilmesi;

Üyelik başvuruları Birliğin olağan toplantılarında görüşülür. Üyeliğe kabul için yukarıda belirtilen kriterlerin eksiksiz yerine getirilmesi ve mevcut üyelerin olumlu görüşü ve desteğini sağlamak gerekmektedir. Her üye kuruluş bir temsilci atamaya yetkilidir ve ikiye kadar da yedek üyeyi toplantıda hazır bulundurabilir. Üyelerden oluşan bu konseye, üyelik başvurusu ile ilgili belge ve diğer bilgiler verilir.

Üyelikle ilgili başvuru belgeleri Genel Sekreterliğe sunulur. Başvuru öncelikle Yönetim Kurulunca incelenir. Yönetim Kurulu, üyelik başvurusunun BCC üyelik kriterlerine uygun görünüp görünmediğini, başvurunun reddini gerektirir bir husus olup olmadığını inceler. Daha sonra üyeliğin kabul veya reddi konusunda bir teklif hazırlar ve bu teklif bir sonraki genel kurul toplantısında görüşülmek üzere gündeme alınır. Genel Kurulda görüşülen üyelik başvurusu karara bağlanır. Genel Sekreterlik kararı başvuru sahibine bildirir. Genel Kurulun almış olduğu karar kesindir ve alınan kararın olumsuz olması durumunda bunun nedeni ile ilgili bir açıklama yapmak zorunda değildir.

Performance Right Society (Raporumuzda bundan böyle PRS olarak anılacaktır): 1914'de kurulan PRS klasik, pop, caz, film müzikleri, reklamlar ve TV'yi içeren ve tüm türde müziklerin söz yazarlarının yayıncılarının ve bestecilerinin kar amacı gütmeyen bir organizasyonudur. PRS'in temel fonksiyonu; üyeleri yararına olmak üzere, yayınlanan müzik eserlerinin teliflerini toplamak ve hak sahiplerine dağıtmak sureti ile onlara katkı sağlamaktır.

PRS'in birincil rolü kablolu yayın hizmetlerindeki müziği hergün yayan yaygınlaştıran, İngiltere'deki müzik kullanıcılarından telif ücretlerini

toplamak olduğundan PRS büyüyen bir topluluk olarak bilinmektedir. PRS ayrıca denizaşırı ülkeler ile yapılan karşılıklı anlaşmalar vasıtası ile üyeleri adına dünyanın her yerinden telif ücreti toplar. PRS müzik kullanıcılarına vermiş olduğu lisansa dayanarak kullanılan müziğin telif ücretini toplar, daha sonra topladığı bu telif ücretini üyelerine dağıtabilmek için müziğin hangi amaçla kullanıldığını bilmek durumundadır. Bu nedenle PRS tarafından lisanslanmış radyo ve televizyon kuruluşları gibi temel kullanıcılar PRS'e kullandıkları müziklerle ilgili olarak eser adı, besteci, icracı adı, yayın adedi, yayın tarihi, süresi (Sn/Dk) gibi bilgileri içeren raporlar vermek durumundadır.

İngiltere'de umuma arz edilen sekiz milyar adet eser olduğu tahmin edilmektedir. Bu büyüklükteki bir repertuarı oluşturan her eseri takip etmek ise mümkün değildir. Bu nedenle bu eserler için toplanan telif ücretlerinin dağıtımında gerçek eser bilgilerine dayalı istatistiksel metotlar kullanılır.

PRS Lisans işlemleri:

PRS'in lisanslama işlemlerine geçmeden önce kimlerin PRS'in müzik lisansına ihtiyaç duyduğuna bakmakta yarar bulunmaktadır.

PRS müzik lisansı, kamuya açık yerlerde (her şekilde canlı, DJ, müzik kutusu TV, radyo ve benzeri vasıtalarla) ve ortak kullanım alanlarında (ki bu alanlar hollerden, kuaförlere, diskolardan, dışçilerin bekleme odalarına kadar çeşitli yerler olabilir), müzik kullanan ve müzik kullanmayı tasarlayan herkes tarafından ihtiyaç duyulan bir belgedir. İngiltere'de bulunan her radyo ve televizyon yayıncısı, uydu yayını yapanlar, kablo operatörleri ve müzik kullanan web site sahipleri de PRS lisansına ihtiyaç duymaktadırlar. Şarkı yazarları yayıncılar ve müzisyenler ve müzik yapanlar aynı zamanda müzik kullanıcısı değilse PRS lisansı almak zorunda değillerdir. Lisans sahibinin kullandığı her bir müzik parçasını bireysel olarak araştırmak zorunda kalmaması için bir PRS lisansı alması bütün ihtimalleri kapsayan bir rahatlık sağlar. Milyonlarca eser hak ihlali yüzünden kendisine karşı dava açılma ihtimali olmaksızın PRS lisansı sayesinde kullanılabilir hale gelir.

Lisanslama ile ilgili verilen bu genel bilgilerin ardından değişik alanlarda yapılan lisanslama işlemlerine bir göz atarsak

Ticari Radyolarla Yapılan Sözleşmeler:

Ticari Radyo Sözleşmesi, Ticari Radyo Birliği (CRCA) ile PRS arasında yapılmaktadır. Bu anlaşmanın kısa bir özeti aşağıdaki yer almaktadır.

Net yayın hasılatı	Telif oranı
499,465 GBP den az	%3
499,466-998,930 arası	%4
998,931 ve üzeri	%5.25

Net yayın gelirinden elde edilen telif ücreti toplamını yüzde onbeş tamamlayana kadar olan kısma ise %1 oranı uygulanır. Bu suretle toplam telif ücreti oranı toplamı net yayın hasılatının % 15'ini geçemez.

Net Yayın Geliri NBR (Net Broadcasting Revenue)'ne uygulanacak olan oranlar her yıl enflasyona göre ayarlanmakta, ödemeler peşin olmak üzere aylık olarak tahsil edilmekte, ödemelerin kaynakta kesinti ve düzenli ödeme sistemine göre yapılması durumunda ve kullanılan müziğe ilişkin bilgilerin çabuk ve doğru bir şekilde PRS'e bildirilmesi halinde; PRS tarafından talep edilen telif ücretine bir indirim uygulanabilmektedir. Bu indirim banka faiz oranlarının üçte ikisine göre hesaplanmakta ve en az %2.5 en fazla da %6 oranında olabilmektedir.

Yayıncının bir lisans yılında yukarıda birinci sırada gösterilen eşik değerinin altında kalması ve 4.000 GBP veya altında yayın hasılatı elde etmesi durumunda bir sonraki lisans yılında telif oranı en düşük oran olan % 3 üzerinden hesaplanmaktadır.

Yayıncı bir lisans yılında yukarıda gösterilen oranların altında kaldığı takdirde ve 4.000 GBP veya altında yayın hasılatı elde etmesi durumunda bir sonraki lisans yılında telif oranı en düşük oran olan % 3 üzerinden hesaplanacaktır.

Net yayın hasılatının (NBR)'a sponsor bağışları ve benzerleri ile program yayınlanması ile doğrudan ilgili kaynaklar ve yine para veya para ile ölçülen değerler de dahil edilmektedir.

Uydu Üzerinden Yayın Yapan Radyo Sözleşmesi:

Net yayın hasılatı	Telif oranı
499.465 GBP den az	%3
499,466-998,930 arası	%4
İ8.931 ve üzeri	%5.25

Net Yayın Geliri (NBR Net Broadcasting Revenue)'ne uygulanacak olan oranlar her yıl enflasyona göre ayarlanmakta, ödemeler peşin olmak üzere aylık olarak tahsil edilmekte, ödemelerin kaynakta kesinti ve düzenli ödeme sistemine göre yapılması durumunda ve kullanılan müziğe ilişkin bilgilerin çabuk ve doğru bir şekilde PRS'e bildirilmesi halinde; PRS tarafından talep edilen telif ücretine bir indirim uygulanabilmektedir. Bu indirim banka faiz oranlarının üçte ikisine göre hesaplanmakta ve en az %2.5 en fazla da %6 oranında olabilmektedir.

Televizyon Programları:

Müzik pek çok televizyon programının ayrılmaz bir parçasıdır ve yapımcıların en önemli faaliyetlerinden biridir. Tek tek müzik parçalarının kullanıldığı pek çok TV programı ile ilgili açıklığa ihtiyaç bulunmaktadır.

Bu programlarda kullanılan ticari müziğin kullanımı pek çoğu MCPS tarafından temsil edilen telif sahiplerinin tümünün öncelikli onayına ihtiyaç duyar. Proje içinde kullanılması istenen her bir müzik parçası için telif hakkı sahibinin kim olduğunun araştırılması gereklidir. Ayrıca telif hakkının kapsadığı alana göre ek düzenlemeler yapmak zorunda kalmabilecektir.

MCPS, (Mechanical Copyright Protection Society) lisanslamanın bu özel alanında temsil ettiği telif hakkı sahibi ile ilgili olarak yapımcılara aşağıdaki konularda bilgi sağlamaktadır.

- Besteci ve sanatçı bilgilerini içeren ihtiyaç duyulan müzikal çalışmaların listesi,
- Üretici firma ismi,
- Programın ismi ve tanımı,
- Müziğin tarifi (devamlılığı ve yeri bilinen),
- Kullanılan ses kayıtlarının detayları,
- Kanalda yayınlandığı program,
- Yayınlanan programın grubu,
- Radyo dalgası veya lisans periyodu.

Restaurant ve Cafe'lerle Yapılan Lisans Sözleşmesi:

. Restoran ve Cafe'lerle yapılan lisans sözleşmelerinin değeri; müziğin / ,. nemde çalıştığı, mekanın büyüklüğü, müziğin hangi ekipmanla kullanıldığı (radio, TV, Cd vb), müziğin kullanımındaki sıklık ve müziğin kablo ile

iletebilmesi gibi hususlarda yapılacak seçime bağlı olarak günlük 25 Pençe kadar düşebilmektedir.

Lisans ücretleri ile ilgili 1 Temmuz 2004- 30 Haziran 2005 arasına kapsayan aşağıda birkaç standart ücret tarifesine yer verilmiştir.

	Yıllık ücret	Günlük ücret
Televizyon izlenen mekan 30 koltuğa kadar	90.82 GBP	25 Pençe
Radyo mekanı 30 koltuğa kadar	90.82 GBP	25 Pençe
Müzik kutusu 30 koltuğa kadar	181.66 GBP	48 Pençe

belirtilen fiyatlara vergiler dahil değildir.

Pub ve Barlarla Yapılan Sözleşme:

Pub ve barlarla yapılan lisans sözleşmelerinin değeri; müziğin nerede çalındığı, mekanın büyüklüğü, müziğin hangi ekipmanla kullanıldığı (radyo, Tv, Cd, vb), müziğin kullanımındaki sıklık gibi faktörlere bağlı olarak günlük 16 Pençe kadar düşebilmektedir.

	Yıllık ücret	Günlük ücret
Bar alanı 120 M2'ye kadar olan Mekanlarda TV kullanımı	59.91GBP	16 Pençe
CD	149.80 GBP	41 Pençe
Müzik kutusu	175.92	48 Pençe

Temsil Başına

Yıllık Kullanım

100 kişiye kadar canlı müzik	6.84	355.68
Karaoke 100 kişiye kadar	6.84	355.68

Otellerle Yapılan Sözleşmeler:

Otellerle yapılan lisans sözleşmelerinin değeri müziğin nerede çalındığı, mekanın büyüklüğü, müziğin hangi ekipmanla kullanıldığı (radyo, Tv, Cd vb), Müziğin kullanımındaki sıklık gibi müziği kablo ile iletilmesi gibi hususlarda yapılacak seçime bağlı olarak günlük 25 Pençe kadar düşebilmektedir.

	Yıllık Ücret	Günlük Ücret
Televizyon izlenen mekan 30 koltuğa kadar	90.82 GBP	25 Pençe
Radyo mekanı 30 koltuğa kadar	90.82 GBP	25 Pençe
Müzik kutusu 30 koltuğa kadar	181.66 GBP	48 Pençe

belirtilen fiyatlara vergiler dahil değildir

Dükkan ve Mağazalarla Yapılan Sözleşmeler:

Dükkan ve Mağazalarla yapılan lisans sözleşmesinin değeri; dükkan ve mağazanın büyüklüğüne ve müziğin nasıl kullanıldığına bağlı olarak değişmektedir ve bu kriterlere bağlı olarak günlük 14 Pençe kadar ucuza mal olabilmektedir. Müzik, fonda genel bir müzik, avlu müziği, mağaza içi radyo veya taşınabilir bir teyp ile kullanılabilir. Mağaza ve dükkanlar için aşağıda bazı standart fiyatlara yer verilmiştir.

	Yıllık ücret	Günlük ücret
Arka plan müzik bulunan yerler için		
201-300 M2 arası	209.52 GBP	57 Pençe
Taşınabilir radyo	52,39 GBP	14 Pençe

belirtilen fiyatlara vergiler dahil değildir.

Yönetsel Kesinti Oranları:

PRS'nin Ekim ayından izleyen yılın temmuzuna kadar geçen sürede dağıttığı telif ücretlerine uyguladığı yönetsel kesinti oranı takvim yılı için belirlenmektedir. Aşağıda gösterilen ve bazı yayın kuruluşları için 2004 yılında

geçerli olan oranlar 2005 yılı Temmuz ayına kadar yapılacak dağıtımlarda geçerli olacaktır.

Yayın kuruluşu 2004(%)

BBC	12.5
ITV	14
GMTV	20
Channel Four	17
Channel5	20
MTVEurope	20
Classic FM	23
Diğer Radyolar	16

Dağıtım tikeleri:

PRS üyeleri adına, üyelerin yalnız başına etkili olamadıkları her yerde ve zamanda onların üretmiş oldukları müziklerin kamuya açık yerlerde kullanılmasını ve bu kullanımın ne şekilde olacağı lisanslar. PRS bu lisanslama işlemini etkili olarak yapabilmek için dünya çapındaki repertuarında bulunan bütün müzik eserlerinin kullanımına yetki veren ve bütün olasılıkları içeren lisansları basar ve yayımlar.

Bu lisanslar;

-Sahiplerine karşılaştıkları her yerde müziği kullanmak için izin veren,

-Belli yerlerde belli olaylarda veya belli yayımlarda müziği kullanma hakkı veren,

-Genellikle belli bir dönemle sınırlı (genelde bir yıl için) izin veren, lisanslar olabilir.

PRS her ne kadar milyonlarca kişisel performansı da kapsayan yüzbinlerce müzik kullanıcısından her yıl gelir topluyorsa da bu geliri çoğu bireysel performanslardan alınmamış gibi bir havuzda biriktirmektedir.

PRS' in Telif Hakkı Dağıtım Politikalarının İlkeleri:

doğruluk, kesinlik, tamlık

-Eşitlik, adalet, dürüstlük

-Nesnellik

-Basitlik, açıklık

-Etkililik

olarak sıralanabilir.

Telif Dağıtımını İçin Performans Bilgi Kullanım Yöntemleri:

-Sayım (uzlaşma); çalınan bütün müziğin tamamıyla geri dönmesi; kaynak yeterli olduğu takdirde PRS sunulan tüm parçalara bu kaynağı dağıtır. Ancak bu gün için bu durum yalnızca ulusal yayınlar ve belli bazı konserler için uygulama alanı bulmaktadır.

-Örnekleme; Bir çok durumda tüm performansların teliflerinin toplanmasının takibi için katlanılan maliyet elde edilmesi mümkün gelirden daha fazla olabilmektedir. Bu gibi durumlarda PRS sadece bazı performanslar için bilgi toplar ve bu bilgiyi tüm performansları temsil ettiği varsayımı ile kullanır. Bu örneklemeler yayım tarihi belli günler veya belli konserler olabilir. Yine bu örnekler tüm değeri yansıtması için rastlantısal olarak seçilir.

-Projeksiyon; Müziğin bir çok kullanım alanı vardır, CD veya kasetten mağazalarda veya lokantalarda arka planda çalınması gibi. Buralarda her performansın gerçek değeri muhtemelen birkaç Pençe 'dir. Bu gibi durumlarda etkili bir örnekleme yapmak çok maliyetli olabilir. Bunun yerine PRS varolan performansları küçük bir araştırmaya dayanan diğer müzik bilgilerinin istatistiksel hesaplanmaları yoluna gider.

Telif Hakkı Ödeme Tarihleri:

PRS'nin amacı; üyelerinin telif haklarını olabildiğince çabuk ve etkili biçimde toplamaktır. Bugünlerde Nisan, Temmuz, Ekim ve Aralık aylarında olmak üzere dört kez telif dağıtımı yapılmaktadır.

Radyo/TV Telif Ödemeleri:

Çoğu radyo/TV yayını telif dağıtımını nisan ve ekim aylarında olmak üzere yılda iki kez ödenir. Nisan dağıtımını ödemeleri geçmiş yılın Temmuz ayından aralık ayına kadar olan performansları kapsar. Ekim dağıtımını ödemeleri bu yılın Ocak ayından Temmuz ayına kadar olan performansları kapsar.

Bütün Radyo/TV müziklerinin telifi herhangi bir ek ücret olmaksızın aynı oran üzerinden ödenir. Geç alınan performans bilgileri telifin gelecek dağıtımda ödenmesine yol açar.

PRS sürekli olarak telif hakkının dağıtımını hızlandırmaya çaba sarf eder, bazı yayın kuruluşu telifleri üçer aylık dönemlerle ödenir. (Capital FM, Classic FM, Talk ve Virgin gibi)

Uluslararası Telifler:

Her üye toplumun PRS ödemeleri için kendi dağıtım politikası ve kendi takvimi vardır. PRS tarafından denizaşırı performanslardan alınan telifler bir sonraki dağıtım dönemine tahsis edilir.

Denizaşırı telif ödemeleri takvimi her yıl Aralık ayında yapılır ve PRS 40 üye topluma telif dağıtmayı amaçlamaktadır.

Mekanik ve Çalınan Müziğin Telif Hakkının Dağıtımını:

2002 yılında mekanik alanda ve temsili alanda telif hakkından elde edilen ticari gelirin Mechanical Copyright Protection Society (bundan sonraki bölümlerde MCPS olarak anılacaktır) ve PRS ittifakı aracılığı ile dağıtılan kısmı 452 milyon GBP'den fazla olmuştur.

MCPS ve PRS merkezli telif hakkı dağıtımını, yeni düzenlenen veri tabanı beş milyondan fazla telif hakkına konu olan eseri ve yarım milyon telif sözleşmesini içermekte ve İngiltere ve deniz aşırı telif hakkı sahipleri bilgilendirilmektedir. PRS'nin müzik kullanımından doğan telif hakkı dağıtımını Nisan, Temmuz, Ekim ve Aralık aylarında yapılmaktadır.

MCPS ise üyelerine vekalet eden bir acente olarak mekanik alanda toplanan telif hakkını dağıtım programını yapmaktadır.

Türkiye'de Telif Haklarının Doğuşu ve Gelişimi:

Osmanlı İmparatorluğunda telif hakları ile ilgili olarak yapılan ilk düzenleme olan 1857 tarihli telif nizamnamesi ile yazar hakları koruma altına alınmış, yazarların kitapları üzerindeki hakları 45 yıl olarak belirlenmiş ve yazarın ölümü halinde kalan sürenin mirasçılara intikal edeceği kabul edilmiştir.

İkinci Meşrutiyet döneminde fikri haklarla ilgili ilk esaslı kanun olan "Hakkı Telif Kanunu" 8 Mayıs 1326 (1910) tarihinde çıkarılmış ve bu Kanun 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun yürürlüğe girdiği 1 Ocak 1952 tarihine kadar uygulanmıştır.

Elli yılı aşkın bir süredir uygulanmakta olan Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu uluslar arası mevzuata ve gelişmiş ülkelerin kanunlarına paralel, modern fikir hukuku anlayışına uygun ilkeler taşımaktadır. Ancak Kanunun etkin bir biçimde uygulanabilmesi için eser sahiplerinden oluşan meslek birliklerinin varlığına ve çalışabilmesine ihtiyaç olduğu tespit edildiğinden 3 Kasım 1983 tarihli Resmi Gazetede yayınlanan 2936 sayılı Kanun ile 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun bazı maddeleri değiştirilerek kanuna iki geçici madde eklenmiş ve bu suretle telif hakkı toplamaya ve dağıtmaya aracılık eden Meslek Birlikleri kavramı mevzuatımızdaki yerini almıştır.

Fikir ve Sanat Eserleri Kanununda yapılan bu değişiklikten sonra da bu alandaki değişimlere paralel olarak adı geçen Kanunda pek çok değişiklik yapılarak Kanunun günün şartlarına ve ihtiyaçlara cevap verebilir hale getirilmesine çalışılmıştır.

İngiltere'de ve Türkiye'de telif haklarının doğuşu ve gelişimi, ile İngiltere'de faaliyet gösteren BCC ve PRS'in telif hakkı takip ve tahsil sistemi hakkında verilen bu kısa bilgilerden sonra, ülkemizde müzik eserlerinin telif haklarının toplanması ve hak sahiplerine dağıtılması amacı ile kurulan MSG ve MESAM'ın hak takip ve tahsil sistemi hakkında da kısa bir bilgi vermek yararlı olacaktır.

MSG (Musiki Eseri Sahipleri Grubu Meslek Birliği):

MSG merkezi Londra'da bulunan MCPS adlı meslek birliği ile 28 Şubat 1-31 Aralık 2001 tarihleri arasında geçerli olmak ve aksi beyan edilmediği

sürece zımnen yenilenmek üzere müzik eserlerinin icra ve yayın haklarının tek taraflı temsiline ilişkin olarak sözleşme imzalamıştır.

MSG tarafından radyo-televizyon kuruluşları ile yapılan sözleşmeler sonucu elde edilen telif ücretlerinin dağıtımına ilişkin işlemlerin birinci aşamasında; radyo-televizyon kuruluşları yayınlarında kullandıkları müzik eserleri ile ilgili eserinin kullanıldığı programın veya filmin adı, müzik eserinin adı, söz yazarı, besteci, müzik eserinin kullanım süresi gibi bilgileri eser bildirim formlarına işleyerek Birliğe göndermekte, Birlik tarafından elde edilen bu bilgiler İşlemler/Radyo-Televizyon başlıklı form ve bununla ilgili arayüzlere işlenmekte, bu bölümde, müzik eserinin kullanıldığı radyo-televizyon kuruluşu, eserin adı, icra eden sanatçı, MSG eser oranı (müzik eseri üzerinde hak sahibi olanlardan MSG üyesi olanların sayısına göre belirleniyor), eserin süresi, toplam kullanım süresi, ödenmesi gereken ücret, besteciler, söz yazarları, yayımcılar, aranjörler, anlaşma oranları (besteci, söz yazarı, aranjör ve yayımcı) ile ilgili bilgiler yer almakta daha sonra ise radyo-televizyon kuruluşu bazında aylara göre telif dağılım tablosu çıkarılmakta bu tabloda, eser adı, sanatçı adı, program adı, tarihi, hak sahibi, müzik eserinin kullanıldığı süre, saniye birim fiyatı, hak miktarı ile ilgili bilgiler yer almaktadır.

Radyo-televizyon kuruluşları ile yapılan sözleşmelerde, sn. bazında birim fiyat belirlenmiştir. Buna göre, telif ödemeleri aşağıdaki şekilde hesaplanmaktadır:

$$\text{Müzik eseri kullanım süresi} \times \text{birim fiyat} = \text{Ödenmesi gereken telif ücreti}$$

(a)

$$a \times \text{MSG oranı} = \text{MSG tarafından tahsil edilmesi gereken telif ücreti (b)}$$

$$b \times \%20 = \text{MSG birlik payı (c)}$$

$$b - c = \text{hak sahiplerine ödenmesi gereken telif ücreti (d)}$$

d = söz yazarı ve /veya besteci ve/veya edisyon ve/veya eser sahibinin üye olduğu meslek birliği

Umumi mahallerde (Cafe, bar, club, restaurant, gibi müzik eserlerini esas unsur veya alışveriş merkezi, dükkan, mağaza gibi müzik eserlerini tali unsur gibi kullanan yerler) müzik eserlerinin kullanımını ile ilgili sözleşmeler global olarak yapılmaktadır

Buna göre; kullanıcı konumundaki mekanlar ile yıllık bir fiyat üzerinden Şaşılmakta, bu tutar üzerinden sonra %20 birlik payı düşülmekte, kalan arın kullanıcı tarafından yapılan eser kullanım bildirimlerine göre kullanılan

MSG eser sayısına bölünmekte, ortaya çıkan miktar da eser üzerinde hak sahibi birlik üye sayısına göre paylaştırılmaktadır.

Konser dağıtımlarında kullanıcılar ile yapılan sözleşmelerde toplam telif ücreti, MSG tarifelerine uygun şekilde 2001 yılı için net bilet satış gelirin % 3'ü, 2002 yılı içinde % 6'sı olarak belirlenmiştir.

Üyelere ödenmesi gereken telif ücretleri aşağıdaki şekilde hesaplanmaktadır:

Net bilet satış geliri x %3 veya %6 = Ödenmesi gereken toplam telif ücreti (a)

a +/- kullanılan eser sayısı = her bir eser için ödenmesi gereken telif ücreti (b)

b x MSG eser sayısı = MSG tarafından tahsil edilmesi gereken toplam telif ücreti (c)

c x %20 = MSG birlik payı

b - c = MSG tarafından ödenmesi gereken toplam telif ücreti (d)

d + MSG eser sayısı = her bir eser için ödenmesi gereken telif ücreti (e)

e = söz yazarı ve/veya besteci ve/veya edisyon ve/veya meslek birliği

MESAM (Türkiye Musiki Eseri Sahipleri Meslek Birliği):

MESAM ile merkezi İngiltere'de bulunan PRS arasında 10/02/1999 tarihinde temsili alanda tarafların temsil ettikleri hakların karşılıklı olarak kullanımına ilişkin otomatik olarak yenilenen bir temsilcilik anlaşması imzalanmıştır.

MESAM tarafından radyo-televizyon kuruluşları ile yapılan sözleşmeler sonucu elde edilen telif ücretlerinin dağıtımına ilişkin işlemlerin birinci aşamasında; radyo-televizyon kuruluşlarının yayınlarında kullandıkları müzik eserleri ile ilgili bilgileri MESAM tarafından kendilerine gönderilen eser bildirim formlarına işleyerek Birliğe gönderdikleri (Bu formlar beş kategoriye ayrılmış durumda; bu kategoriler 1-Şarkı, Klip, Program için Müzik, 2-Film, dizi, haber, magazin, belgesel, yarışma 3-Tanıtım, 4- Reklam, 5-Radyolar için Eser Yayın Listesi olarak belirlenmiş. Bu formlarda Eser adı, ilk satırı, besteci, icracı adı, yayın adedi, yayın tarihi, süresi (Sn/Dk) ilgili bilgilerin doldurulması ,, gerekiyor), İkinci aşamada; elde edilen bu bilgilerin VERKON programı ile veri tabanının eşleştirildiği, eşleştirilen eserlerle ilgili olarak elde edilen çıktılarda eser adı, eser numarası ve toplam sürelerin belirtildiği, elde edilen bu çıktılarda tekrar COSİS programına girilerek eserlerle ilgili olarak hak sahipleri

ve hak sahiplerinin (söz yazarı, besteci, aranjör, editör, alt editör, vb) paylaşım oranlarının belirlendiği, Radyo-televizyon kuruluşları ile yapılan sözleşmelerin bedelinin toplam repertuar bazında tespit edildiği ve buna göre telif ödemelerinin aşağıdaki şekilde hesaplandığı görülmüştür

Sözleşmeye dayanan tahsilat bedeli/toplam eser kullanım süresi=Birim fiyat (a)

a x Hak sahibine ait eser kullanım süresi = Eser sahiplerine (söz yazarı, besteci, aranjör, editör, vb) ödenecek brüt telif miktarı (b)

b x %30= MESAM birlik payı (c)

b - c x %16.5 =vergi, stopaj kesintisi (d)

b-c-d= Her bir eser sahibine ödenecek net telif ücreti

Umumi mahallerde; cafe, bar, club, restaurant, gibi müzik eserlerini esas unsur veya alışveriş merkezi, dükkan, mağaza gibi müzik eserlerini tali unsur gibi kullanan yerlerle yapılan sözleşmelerde kullanılan müzik türü ile ilgili bilgi alındığı, buna göre mağazalar için yerli ve yabancı eser ayrımı yapıldığı, yabancı müzik kullanıcılarından elde edilen telifin radyo dağıtımlarına oranlanması suretiyle, yerlilerin ise şarkı klip dağıtım listesine göre dağıtıldığı anlaşılmıştır.

Kişisel Gözlemler:

İngiltere'de yapılan araştırma esnasında radyo istasyonları yöneticileri, telif hakkına konu müzik veya diğer eserleri kullanan otel, bar, cafe, restaurant, mağaza yetkilileri ile yapılan görüşmelerde, belirtilen türde işyeri açılmak istendiğinde, işyeri açma izni vermeye yetkili makam tarafından durumun meslek birliklerine bildirildiği, bu suretle meslek birliğinin potansiyel müzik eseri kullanıcısı işyerinden haberdar olduğu ve bu suretle lisanslama çalışmalarını kolaylıkla yürütebildiği, işyerlerine kolaylık açısından ilgili meslek birliğinin en uygun tarifeyi seçme konusunda müzik eseri kullanıcısına yardımcı olduğu, buna rağmen telif ücretlerinin yüksekliği ileri sürülerek işyerlerinin müzik kullanımından kaçındıkları, veya alt tarife dilimine girmek için tarifede baz alınan koltuk, sandalye sayısını düşük tuttukları veya gösterdikleri, bunun yanı sıra radyo ve televizyonlarda müzik eseri kullanımının minimum düzeyde tutulduğu, ayrıca dünyaca ünlü pek çok büyük mağazanın fon müziği | kuşanmadığı, bu suretle de telif hakkı ödemesinden kaçındıkları görülmüştür.

IV. SONUÇ:

İngiltere'de telif hakları kapsamında müzik eserlerinin yayın kuruluşlarında ve umumi mahallerde kullanımından kaynaklanan telif ücretlerinin, hak sahiplerine dağıtım süreçlerinin ve uygulamaların incelenmesinden; İngiltere'de telif hakkı kavramının 1600'lü yıllarda ortaya çıktığı ve bu kavramın sanayi devrimini izleyen yıllarda hızla geliştiği, bu bağlamda telif hakkı toplamak üzere kurulan meslek birliklerinin 1900'lü yılların başında faaliyetlerine başladığı, ülkemizde ise telif hakkı kavramının ilk defa 1857 yılında Osmanlı İmparatorluğu döneminde mevzuatımıza girdiği, meslek birlikleri kavramının ise 1983 tarihinde mevzuata yerini bulduğu, bu nedenle ülkemizdeki telif hakları alanındaki uygulamaların gecikme ile de olsa gelişmiş batı ülkeleri düzeyine çıkarılmaya çalışıldığı görülmüştür.

Tarihsel olarak telif hakkı kavramının İngiltere mevzuatında ülkemiz mevzuatından önceki dönemlerde yer almasından, bu kavramın bir mülkiyet hakkı olarak algılanmasından dolayı bu alandan elde edilen gelirin ülkemizle kıyaslanamayacak kadar büyük olduğu, bu nedenle de telif hakkı toplamak üzere eser sahipleri tarafından oluşturulmuş pek çok meslek birliği ve birliklerin katılımı ile oluşturulmuş pek çok üst birlik (Federasyon)'in kurulduğu, bu meslek birliklerinin telif haklarını toplayabilmek için ülke gerçeklerine ve objektif kriterlere dayanarak bir takım tarifeler oluşturduğu, benzer kriterlere dayanılarak hazırlanan tarifelerin ülkemizde faaliyet gösteren meslek birlikleri tarafından da kullanıldığı, İngiltere'de ve ülkemizde faaliyet gösteren meslek birliklerinin tarifeleri arasındaki bu paralelliğin lisanslama alanında görünmediği, İngiltere'de faaliyet gösteren meslek birliklerinin lisanslama faaliyetine büyük önem ve öncelik verdiği, bu konuda gazete, radyo ve televizyon gibi araçlardan yararlanarak lisansız müzik kullanılmaması için kampanyalar yürüttüğü, ayrıca lisans alarak işyerinde müzik kullanmak isteyen kişilere hem idari işlerde hem de mali konularda yardımcı olunduğu (erken ödeme indirimi gibi), yine yeni işyeri açmak isteyen kişilerin işyeri açma izni vermeye yetkili makam tarafından meslek birlikleri ile irtibatlandırıldığı, buna paralel olarak da bu alanda toplanan gelirlerin artan bir seyir izlediği, müzik eseri kullanıcıları olma durumundaki işyerlerinin ise daha düşük ücret tarifesinden yararlanmak için ya işyerinin formatını tarifelerde belirtilen şekilde düzenlemeye gittiği ya da hiç müzik eseri kullanmayarak telif ücreti ödemekten kaçındığı, bu bağlamda İngiltere'de faaliyette bulunan (ücretsiz izlenebilen) radyo ve televizyon kuruluşlarında müzik kullanımının minimum düzeyde tutulduğu veya dünyaca ünlü pek çok mağaza, restaurant, cafe, bar ve benzeri yerlerinde hiç müzik kullanılmadığı, meslek birlikleri tarafından toplanan telif ücretlerinin ise mümkün olduğunca istatistiksel veriye dayalı olarak ve hızlı bir

T.C. KÜLTÜR VE
TURİZM
BAKANLIĞI
MÜFETTİŞLİĞİ

biçimde gerçek hak sahiplerine ulaştırılmaya çalışıldığı, meslek birliklerinin hak takibini ve hakkın kullanımından doğan alacağın mümkün olduğu kadar hızlı ve verimli bir şekilde tahsil edilmesini sağlamak için bu alanlarda profesyonel kişilerce yönetildiği görülmüştür.

Arz ederim.

Ankara, 10/01/2005

Erdoğan YALDIR Başmüfettiş